

Közmondások Karinthy magyarázataival.

Karinthy: Együgyű lexikon MEK

Közmondás

Rövidre fogott tanácsok és életbölcsekségek, melyek szimbolikusan, vagy átvitt értelemben fejeznek ki egy tapasztalatokon alapuló igazságot, melyet kellő magyarázattal és értelmezéssel körülményekre és helyzetekre hasznosan alkalmazhatunk. Vigyáznunk kell azonban, hogy helyesen alkalmazzuk őket, és ne tévesszük össze a körülményeket, amelyekre alkalmaztuk. Néhány példát magyarázattal alább közlünk:

1. Aki másnak vermet ás, maga esik bele.

Aki másnak valami kellemetlenséget csinál, neki van belőle baja. Például ha valakiről bebizonyítom, hogy azt a sok pénzt, ami van neki, sikkasztotta, és neki ezzel kellemetlenséget csinálok, nekem van belőle bajom, mert akkor ő nem ad nekem abból a pénzből. Fordítva viszont: aki magának vermet ás, más esik bele, például ha én elcsábítok egy leányt, más veszi el feleségül.

2. Amelyik kutya ugat, nem harap.

Megnyugtató tapasztalat, mely szerint bátran lehet közeledni az ugató kutyához. Kezdőket azonban figyelmeztetünk, hogy a kutyák nem tudják ezt a közmondást. Megfordítva: amelyik kutya harap, nem ugat - ez még nincs bebizonyítva, lehet, hogy ugat, csak nem hallani, mert tele van a szája.

3. Kaparj, kurta, neked is lesz.

Például ha valakinek valami bőrbetegsége van, és azt egy másik ember kaparja, neki is lesz.

4. Eső után köpönyeg.

Egészségügyi szabály, mert eső után rendszeren hűvösebb a levegő, és így ajánlatos übercigert húzni.

5. Vér nem válik vízzé.

A legújabb orvosi tudomány által megdöntött tapasztalat (lásd: vízibetegségek).

6. Kutyából nem lesz szalonna.

Legfeljebb disznózsír.

7. Minden órának leszakaszd virágát.

"Virág" alatt átvitt értelemben fiatal leányokat és nőket kell érteni. Megfordítva zsebmetszők részére alkalmazható: minden virágnak (leány, nő) leszakaszd óráját (zsebóráját).

8. Sötétben minden tehén fekete.

Rendkívüli jelentőségű ipari felfedezés, melynek segítségével nagy mennyiségű fekete lakkot és festéket meg lehet takarítani azok részére, akik ragaszkodnak hozzá, hogy a tehenek feketék legyenek, nem szőkék.

9. Öreg ember, nem vén ember.

Sajátságos patológiai kísérlet, melynek segítségével be lehet bizonyítani, hogy öreg embereknek elméje már teljesen el van gyöngülve, amennyiben nem veszik észre, hogy "öreg" és "vén" ugyanazt jelenti. Fiatal ember ugyanis nem ugrana be ilyen marhaságnak, hogy "fiatal ember nem ifjú ember".

10. Más kárán tanul az okos.

Például ha valaki franciául tanul, az az apjának a kára, mert neki kell fizetni a tanárt.

11. Égre követ ne dobj, mert fejedre esik.

Például ha valaki elmegy egy épülő ház alatt, ráesik az a kő, amit más az égre dobott. Helyesebb tehát a követ magasból a földre dobni, akkor más fejére esik.

12. Addig nyújtózkodj, amíg a takaród ér.

Egészségügyi tanács, ami főleg azoknak kellemetlen, akiknek nagyon hosszú takarójuk van; ezeknek néha kétméternyre ki kell nyújtózkodni.

13. Ki korán kel, aranyat lel.

Viszont aki aranyat lelt, későn fekszik, és másnap már nem tud korán felkelni. Leghelyesebb le se feküdni, akkor mindenkit megelőz az ember.

14. Ki kevéssel be nem éri, az a sokat nem érdemli.

S így érdemtelenül kapja meg.

15. Mindenki a maga szerencséjének kovácsa.

Kivéve Kovács Gyulát.

16. Lassan járd, tovább érsz.

Az érettségiző fiatalemberre fordítva áll: lassan érik, tehát tovább jár.

17. Minden látszat csal.

De minden csaló látszik.

18. Nem mind arany, ami fénylik.

Lehet kedvező körülmények közt gyémánt is.

19. A türelem rózsát terem.

Egyebet nem.